

KERSTCONCERT

koor **Fenix**

**Ceremony
of Carols**

PROGRAMMA

Ceremony of Carols

Heel hartelijk welkom bij dit bijzondere concert. We presenteren een sfeervol kerstprogramma, waarin de verwachting, aankondiging en geboorte van Christus worden bezongen. De wens om Benjamin Britten's mooie cyclus van carols met harpbegeleiding uit te voeren heeft geleid tot een uitgebreider programma met koormuziek passend bij deze tijd van het jaar. Een prachtige manier om de kerst mee in te luiden!

koor **FeniX**

PROGRAMMA

1 **A Ceremony of Carols** (opus 28) Benjamin Britten

ADVENTUS

2 **A Hymn to the Virgin** Benjamin Britten
3 **Ave Maria** Morten Lauridsen
4 **Det är en ros utsprungen** Jan Sandström

PAUZE

VERWACHTING

ANNUNTIATIO

5 **Cloches sur la neige** (harp solo) Marcel Tournier
6 **Hymn to the Mother of God** John Tavener
7 **Angelus ad Pastores ait** J.P. Sweelinck
Uit de 'Quatre motets pour le temps de Noël' :
8 **Quem Vidistis Pastores** Francis Poulenc
9 **Videntes Stellam** Francis Poulenc
10 **Variationes Pastorale sur un vieux Noël** (harp solo) M. Samuel Rousseau

AANKONDIGING

NATIVITAS

11 **O Magnum Mysterium** Tomas Luis de Victoria
12 **The Lamb** John Tavener
13 **In the Bleak Midwinter** Gustav Holst
14 **Away in a Manger** William J. Kirkpatrick

GEBORTE

Procession

Hodie Christus natus est:
hodie Salvator apparuit:
Hodie in terra canunt angeli:
Laetantur archangeli,
Hodie exultant justi
dicentes:
Gloria in excelsis Deo.
Alleluia!

Wolcum Yole!

Wolcum, Wolcum,
Wolcum be thou hevenè king.
Wolcum Yole!
Wolcum, born in one morning,
Wolcum for whom we sall sing!

Wolcum be ye,
Stevene and Jon.
Wolcum Innocentes everyone.
Wolcum, Thomas
marter one,
Wolcum be ye Good Newe Yere,
Wolcum, Twelfth Day
both in fere,
Wolcum, seintes lefe and dere,
Wolcum Yole! Wolcum!

Candelmesse,
Quene of bliss,
Wolcum bothe to more and lesse.
Wolcum be ye that are here,
Wolcum Yole!
Wolcum alle and make good cheer.
Wolcum alle another yere,
Wolcum Yole! Wolcum!

There is no Rose

There is no rose of such vertu
As is the rose that bare Jesu.
Alleluya.

For in this rose containèd was
Heaven and earth in little space,
Res miranda.

By that rose we may well see
There be one God in persons three,
Pares forma.

1.1 Tekst: Antifoon bij Magnificat / Bijbel

Vandaag is Christus geboren:
Vandaag is de Redder verschenen:
Vandaag zingen op aarde de engelen:
Verheugen zich de aartsengelen,
Vandaag juichen de rechtvaardigen
zeggende:
Eer aan God in den hoge.
Halleluja!

1.2 Tekst: 14de eeuws

Welkom, welkom,
Welkom zijt gij hemelse koning.
Welkom Kerst!
Welkom, geboren op een morgen,
Welkom, voor wie wij zullen zingen!

Welkom zijt gij,
Stephanus en Johannus
Welkom aan alle onschuldigen.
Welkom aan Thomas,
eerste martelaar
Welkom zijt gij goed Nieuw Jaar,
Welkom, twaalfde dag
beide in ons gezelschap,
Welkom, heiligen geliefd en dierbaar,
Welkom Kerst! Welkom!

Maria Lichtmis,
Koningin van Zaligheid,
Welkom zowel aan rijk als arm.
Welkom, welkom zij gij die hier bent,
Welkom Kerst!
Welkom allen en maak plezier.
Welkom allen in weer een nieuw jaar,
Welkom Kerst! Welkom!

1.3 Tekst: 15de eeuws

Er is geen deugdzamer roos
Dan de roos die Jezus baarde.
Halleluja.

Want in deze roos waren hemel
En aarde compact samengebracht,
Wonderbaarlijke dingen.

Door die roos kunnen we goed inzien
Dat God drie personen in een is,
Gelijk van aard.

The aungels sungen the shepherds to:
Gloria in excelsis,
gloria in excelsis Deo!
Gaudeamus,

Leave we all this werldly mirth,
And follow we this joyful birth:
Transeamus.

Alleluia,
Resmiranda,
Pares forma,
Gaudeamus,
Transeamus.

That Yongë Child

That yongë child when it gan weep
With song she lulled him asleep:
That was so sweet a melody
It passèd alle minstrelsy.
The nightingalë sang also:
Her song is hoarse
and nought thereto:
Who so attendeth to her song
And leaveth the first
then doth he wrong.

Balulalow

O my deare hert, young Jesu sweit,
Prepare thy creddil in my spreit,
And I sall rock thee to my hert,
And never mair from thee depart.

But I sall praise thee evermoir
With sangis sweit unto thy gloir;
The knees of my hert sall I bow,
And sing that richt Balulalow!

As Dew in Aprille

I sing of a maiden That is makèles:
King of all kings
To her son she ches.

He came also stille
There his moder was,
As dew in Aprille
That falleth on the grass.

He came also stille
To his modes's bour,
As dew in Aprille
That falleth on the flour.

De engelen zongen tot de herders:
Gloria in excelsis,
gloria in excelsis Deo!
Laten we ons verheugen,

Laat achter deze wereldlijke vrolijkheid,
en volg deze vreugderijke geboorte:
Laten we gaan.

Halleluja,
Wonderbaarlijke dingen,
Gelijk van aard,
Laten we ons verheugen,
Laten we gaan.

1.4

Tekst: 14de eeuws

Als het kleine kind begint te huilen
Wiegde ze hem al zingend in slaap:
Het was zo'n zoete melodie die alle
liederen van minstrelen oversteeg.
Ook de nachtegaal zong:
maar haar lied is hees
en niets in vergelijk:
Wie slechts naar haar lied luistert
En het eerste negeert
doet haar veel te kort.

1.4b

Tekst: John Wedderburn (1541) bewerkt naar
een lied van Maarten Luther (1534)

O mijn goede hart, lieve kleine Jezus,
bereid je kribbe in mijn geest,
En ik zal je aan mijn hart wiegen,
En nooit meer van je scheiden.

Maar ik zal je des te meer prijzen
Met zoete liederen ter glorie van jou;
In mijn hart zal ik voor je knielen,
En zing het goede wiegenlied!

1.5

Tekst: Anoniem

Ik zing over een maagd zonder weerga:
Koning over alle koningen
Koos zij tot haar zoon.

Hij werd in alle stilte
Door zijn moeder ontvangen,
Als de dauw in April
Die neerdaalt op het gras.

Hij werd zo stil
Door zijn moeder gebaard,
Als dauw in April
Die neerdaalt op een bloem.

He came also stille
There his moder lay,
As dew in Aprille
That falleth on the spray.

Moder and mayden
was never none but she:
Well may such a lady
Goddess moder be.

This Little Babe

This little Babe so few days old,
is come to rifle Satan's fold;
All hell doth at his presence quake,
Though he himself for cold do shake;
For in this weak unarmèd wise
The gates of hell he will surprise.

With tears he fights and wins the field,
His naked breast stands for a shield;
His battering shot are babish cries,
His arrows looks of weeping eyes,
His martial ensigns Cold and Need,
And feeble Flesh his warrior's steed.

His camp is pitchèd in a stall,
His bulwark but a broken wall;
The crib his trench,
haystalks his stakes;
Of shepherds he his muster makes;
And thus, as sure his foe to wound,
The angels' trumps
alarum sound.

My soul, with Christ join thou in fight;
Stick to the tents that he hath pight.
Within his crib is surest ward;
This little Babe will be thy guard.
If thou wilt foil thy foes with joy,
then flit not from
this heavenly Boy

"Interlude"

In Freezing Winter Night

Behold, a silly tender babe,
in freezing winter night,
In homely manger trembling lies
Alas, a piteous sight!

Hij kwam in stilte
Toen zijn moeder daar lag,
Als dauw in April
Die neerdaalt op het veld.

Maagd en moeder
was nooit iemand anders dan zij:
Het is goed dat deze vrouw
De moeder van God werd.

1.6

Tekst: Robert Southwell

Dit kleine Kind, een paar dagen oud,
is gekomen om Satans kudde leeg te roven;
De ganse hel trilt bij zijn aanwezigheid,
terwijl hij rilt van de koude;
want op deze zwakke, ongewapende manier zal hij de poorten van de hel verrassen.

Hij vecht met tranen, en wint het veld,
Zijn naakte borst werkt als een schild;
Zijn beukende schoten zijn babykreten,
Zijn pijlen de blikken van huilende ogen,
Zijn oorlogstekens Koude en Behoeftte,
En zwak vlees zijn strijders ros.

Zijn kamp maakt kwartier in een stal,
Zijn bolwerk niet meer dan een gebroken muur;
De kribbe zijn loopgraaf,
hooistengels zijn staken;
van herders maakt hij zijn legerschaar;
en daarom, omdat hij zijn vijand zeker zal verwonden,
trompetteren de engelen een alarmsignaal.

Mijn ziel, sluit je aan bij Christus in het gevecht,
blijf bij de tenten die hij heeft opgezet.
In zijn kribbe is de zekerste bescherming;
dit kleine Kind zal je bewaker zijn.
Als je met plezier je vijanden wil afweren,
vlucht dan niet van deze hemelse Jongen.

1.7

Tussenspel - harpsolo op. 28 no.7

1.8

Tekst: Robert Southwell

Aanschouw, een onschuldig lief kind,
in een ijsskoude winternacht,
Ligt te rillen in een eenvoudige voederbak
Helaas, een aangrijpend gezicht!

The inns are full; no man will yield
This little pilgrim bed.
But forced he is with silly beast
In crib to shroud his head.

This stable is a Prince's court,
This crib his chair of State;
The beast are parcel of his pomp,
The wooden dish his plate.

The persons in that poor attire
His royal liveries wear;
The Prince himself is come from heav'n;
This pomp is prizèd there.

With joy approach o Christian wight,
Do homage to thy King,
And highly praise his humble pomp,
wich he from Heav'n doth bring.

Spring Carol

Pleasure it is to hear iwis,
the Birdès sing,
The deer in the dale,
the sheep in the vale,
the corn springing.
God's purvayance For sustenance.
It is for man. It is for man.
Then we always to him give praise,
And thank him then.

Deo Gracias

Deo gracias!
Adam lay ibounden,
bounden in a bond;
Four thousand winter
thought he not too long.
Deo gracias!
And all was for an appil,
An appil that he tok,
As clerkès finden
written in their book.
Deo gracias!
Ne had the appil takè ben,
The apple takè ben,
Ne haddè never our lady
A ben hevenè queen.
Blessèd be the time
That apple takè was.
Therefore we moun singen.
Deo gracias!

De herbergen zijn vol, niemand verschaft
deze kleine pelgrim een bed. Moest tussen
onnozele beesten in doeken gewikkeld zijn
hoofd neerleggen in een voederbak.

De stal is het Prinselijke hof,
deze kribbe de troon van zijn rijk;
de beesten vormen zijn erewacht,
en het houten bord zijn servies.

De mensen in die arme kleren
dragen zijn Koninklijke livreien;
De Prins is zelf neergedaald uit de hemel;
Deze pracht en praal wordt daar geprezen.

Nader met vreugde o Christenen van
verre, breng hulde aan uw Koning;
En prijs alom zijn bescheiden pracht,
die hij meebracht uit de Hemel.

1.9

Tekst: William Cornish

Het is zeker een genot om
de vogels te horen zingen.
De herten in het dal,
de schapen in de wei,
het wuivende koren.
God die in voeding voorziet.
Het is voor de mensen, voor iedereen.
Laten we hem hier altijd voor prijzen,
En hem danken.

1.10

Tekst: 15de eeuws

God zij dank!
Adam lag gekluisterd,
Gekluisterd met een boei;
Vierduizend winters
Leek hem niet te lang.
God zij dank!
En het was allemaal om een appel,
Een appel die hij at,
Zoals door geestelijken gevonden
opgeschreven in hun boek.
God zij dank!
Als hij de appel nooit gegeten had,
De appel nooit gegeten,
Dan was Onze Lieve Vrouwe nooit
De Koningin van de Hemel geweest.
Gezegend is de tijd
Waarin de appel is genomen.
Daarom mogen we zingen.
God zij dank!

Recession

1.11

Hodie Christus natus est:
 hodie Salvator apparuit:
 hodie in terra canunt angeli
 laetantur archangeli:
 hodie exultant justi, dicentes:
 Gloria in excelsis Deo. Alleluia!
 Alleluia! Alleluja!

Vandaag is Christus geboren:
 vandaag is de Redder verschenen:
 vandaag zingen op aarde de engelen
 verheugen zich de aartsengelen. Vandaag
 juichen de rechtvaardigen, zeggende:
 Eer aan God in den hoge. Halleluja!
 Halleluja! Halleluja!

A Hymn to the Virgin

Benjamin Britten (1913 - 1976)

2

Geschreven in 1930, uitgegeven 1934

Tekst: Anoniem (circa 1300)

Vertaling: J. P. Tjepkema; C.A. Bos

Chorus I

Chorus II

Koor 1

Koor 2

Of one that is so fair and bright

Velut maris stella

Brighter than the day is light,

Parens et puella:

I cry to thee, thou see to me,

Lady, pray thy Son for me,

Tampia

That I may come to thee.

Maria

All this world was forlorn

Eva peccatrice

Till our Lord was yborn

De te genetrice

Van één die zo schoon en helder is

Zoals de ster van de zee

Helderder dan de dag licht is,

Moeder en meisje:

Ik roep u aan, zie mij aan,

Vrouwe, bid tot uw Zoon voor mij,

Zo liefdevol

Dat ik bij u mag komen.

Maria

De hele wereld was troosteloos

omdat Eva zondares was

Totdat onze Heer werd geboren

Uit u, zijn moeder

With ave it went away
Darkest night,
and comes the day

Salutis;

The well springeth out of thee.

Virtutis.

Lady, flow'r of ev'rything,

Rosa sine spina,

Thou bare Jesu,
Heaven's King,

Gratia divina

Of all thou bearest the prize,

Electa:

Lady, queen of paradise

Maid mild, mother es Effecta.

Effecta.

Met het "ave" verdween
De donkerste nacht,
en kwam de dag

van Heil;

Vanuit u ontspringt de bron

van Deugd.

Vrouwe, bloem van alles

Roos zonder doorn

U baart Jezus,
de koning van de hemel

door Goddelijke genade

Van alles betaalt u de prijs

Uitverkorene

Vrouwe, koningin van het paradijs

Milde maagd, tot moeder gemaakt.

Gemaakt.

Ave Maria

Morten Lauridsen (geb.1943)

3

Ave Maria, gratia plena,
Dominus tecum.
Benedicta tu in mulieribus,
et benedictus fructus
ventris tui, Jesus.
Sancta Maria, Mater Dei,
ora pro nobis peccatoribus,
nunc et in hora mortis nostrae.
Amen.

Wees gegroet Maria, vol van genade,
De Heer is met u.
Gezegend zijt gij onder de vrouwen
En gezegend is Jezus,
de vrucht van uw schoot.
Heilige Maria, moeder van God,
Bid voor ons zondaars,
Nu en in het uur van onze dood.
Amen.

Det är en ros utsprung

Jan Sandström (geb. 1954)

4

Naar het

Speyerer Gesangbuch, uit 1599

Det är en ros utsprung
av Jesse rot och stam.
Av fädren ren besjungen
den står i tiden fram
en blomma skär och blid
mitt i den kalla vinter
i midnatts mörka tid.

Er is een roos ontsprongen
uit Jesse's wortel en stam.
Al door de vaderen bezongen
blijft die door alle tijden heen
een bloem schoon en zacht
midden in de koude winter
in de donkere tijd van middernacht.

PAUZE

Cloches sous la neige

Marcel Lucien Tournier
(1879-1951)

5

Suite voor harp nr.4, opus 39,
"Images"

Hymn to the Mother of God

John Tavener (1944-2013)

6

Uit de liturgie van
Basilius de Grote

"In You, O Woman full of Grace,
The angelic choirs and the human race,
All creation rejoices!

O sanctified Temple,
Mystical Paradise, and glory of Virgins.

In You, O Woman full of Grace,
All creation rejoices.
All praise be to You!"

In U, O Vrouwe vol van Genade,
De engelenkoren en de hele mensheid,
Juicht de hele schepping!

O geheiligde Tempel,
Mystiek paradijs, en glorie van Maagden.

In U, O Vrouwe vol van Gratie,
Juicht de hele schepping.
U zij alle lof!

Angelus ad Pastores ait

J.P. Sweelinck (1562-1621)

7

Tekst: naar Lukas 2 : 10, 11

Angelus ad pastores ait:
Annuntio vobis gaudium magnum,
quia natus est vobis hodie,
Salvator mundi.
Alleluia.

De engel spreekt tot de herders:
Ik kondig jullie een grote vreugde aan,
want vandaag is voor jullie
de Redder van de wereld geboren.
Halleluja.

Quem Vidistis Pastores

Francis Poulenc (1899–1963)

8

Tekst : Metten van Kerstmis

Quem vidistis, pastores?
dicite, annuntiate nobis
in terris quis apparuit?

Natum vidimus,
et choros Angelorum
collaudantes Dominum.

Dicite quidnam vidistis?
et annuntiate Christi Nativitatem!

Wie hebt gij gezien, herders?
zeg het ons? kondigt ons aan:
wie is er verschenen op aarde?

Wij hebben een pasgeborene gezien,
en een koor van engelen
die de Heer lof zongen.

Herders, zegt ons wat gij gezien hebt?
en kondigt de geboorte van Christus aan!

Videntes Stellam

Francis Poulenc (1899–1963)

9

Tekst : naar Mattheüs 2 : 9 – 11

Videntes stellam Magi,
gavisunt gaudio magno
et intrantes domum,
obtulerunt Domino aurum,
thus et myrrham.

Toen zij de ster zagen, verheugden
de wijzen zich met grote vreugde
en zij gingen het huis binnen
en boden de Heer goud,
wierook en mirre.

Variationes Pastorale sur un vieux Noël

M. Samuel Rousseau (1882-1955)

10

Variaties op oude kerstliederen
voor harp solo, die Marcel
Samuel Rousseau opdroeg
aan zijn vriend Marcel Tournier

O Magnum Mysterium

Tomas Luis de Victoria (1548-1611)

11

Tekst: Metten van Kerstmis

O magnum mysterium
et admirabile sacramentum,
ut animalia viderent Dominum natum
jacentem in praesepio.

O groot mysterie
en wonderbaarlijk sacrament,
dat dieren de pasgeboren Heer mogen
aanschouwen liggend in een kribbe.

O beata Virgo, cujus viscera
meruerunt portare Dominum
Jesum Christum. Alleluia.

O gezegende Maagd, wier schoot
Christus de Heer mocht dragen.
Halleluja.

The Lamb

John Tavener (1944-2013)

12

Tekst: William Blake, 1789

Little Lamb who made thee?
Dost thou know who made thee?
Gave thee life, and bid thee feed
By the stream and o'er the mead;
Gave thee clothing of delight,
Softest clothing, woolly, bright;
Gave thee such a tender voice,
Making all the vales rejoice?
Little Lamb who made thee?
Dost thou know who made thee?

Klein Lam, wie maakte je?
Weet jij wie jou gemaakt heeft?
Je leven gaf en vroeg je te voeden
Naast de stroom en op de weide;
Jou verrukkelijke kleding gaf,
de zachtste kleding, wolachtig, stralend;
Jou zo'n lieve stem gaf,
Waar alle dalen zich in verheugen?
Little lammetje, wie maakte je?
Weet jij wie jou gemaakt heeft?

Little Lamb I'll tell thee?
Little Lamb I'll tell thee;
He is called by thy name,
For he calls himself a Lamb.
He is meek, and he is mild,
He became a little child.
I, a child, and thou a lamb,
We are called by his name.
Little Lamb, God bless thee!
Little Lamb, God bless thee!

Klein Lam, ik zal het je zeggen?
Klein Lam, ik zal het je zeggen;
Hij is naar jou genoemd,
Want hij noemt zich een Lam.
Hij is zachtvaardig, en hij is mild,
Hij werd een klein kind.
Ik, een kind, en jij een lam,
Wij zijn naar hem genoemd.
Klein Lam, God zegene je!
Klein Lam, God zegene je!

In The Bleak Midwinter

Gustav Holst (1874-1934)
met harpbegeleiding

13

Tekst uit 1872 van
Christina Georgina Rossetti (1830-1894)
Gecomponeerd in 1906
Zetting: Harold Drake

In the bleak midwinter
Frosty wind made moan,
Earth stood hard as iron,
Water like a stone;
Snow had fallen, snow on snow,
Snow on snow,
In the bleak midwinter
Long ago.

In de gure midwinter
Kreunde de ijzige wind,
De aarde was hard als ijzer,
Water als een steen;
Sneeuw viel op sneeuw,
Sneeuw op sneeuw,
In de gure midwinter,
Lang geleden.

Our God, heaven
cannot hold Him,
Nor earth sustain;
Heaven and earth shall flee away
When He comes to reign.

Onze God, de hemel
kan hem niet tegenhouden,
Noch kan de aarde volharderen;
Hemel en aarde zullen wegvlugten
Als hij komt heersen.

In the bleak midwinter
A stable place sufficed
The Lord God Almighty,
Jesus Christ.

Enough for Him, whom cherubim,
Worship night and day,
A breast full of milk
And a manger full of hay.
Enough for Him, whom Angels
Fall down before,
The ox and ass and camel
Which adore.

What can I give Him,
Poor as I am?
If I were a shepherd,
I would bring a lamb;
If I were a wise man,
I would do my part;
Yet what I can I give Him:
Give my heart.

In de gure midwinter
Voldeed een plaats in een stal
De Here God Almachtig
Jezus Christus.

Genoeg voor hem, die cherubijnen
Dag en nacht aanbidden,
Een borst vol met melk,
Een kribbe vol hooi.
Genoeg voor hem, waar de engelen
Voor neervallen,
Wie de os en ezel en kameel
vereren.

Wat kan ik hem geven,
Arm als ik ben?
Als ik een herder was
Zou ik een lam brengen;
Als ik een wijs man was,
Zou ik mijn bijdrage leveren;
Toch, geef ik hem wat ik kan:
Ik geef mijn hart.

Away in a Manger

William J. Kirkpartick
(1838 - 1921)

14

Amerika - 19de eeuw

Tekst: anoniem

Arrangement: Philip Lawson

Away in a manger,
no crib for a bed;
the little Lord Jesus
laid down His sweet head.
The stars in the bright sky
looked down where He lay,
the little Lord Jesus,
asleep on the hay.

The cattle are lowing,
the Baby awakes,
but little Lord Jesus,
no crying He makes.
I love Thee, Lord Jesus!
Look down from the sky,
and stay by my side
until morning is nigh.

Be near me, Lord Jesus,
I ask Thee to stay
close by me forever
and love me, I pray.
Bless all the dear children
in Thy tender care,
and fit us for heaven
to live with Thee there.

Ver weg in voederbak,
geen wieg als een bed;
legde de kleine Heer Jezus
zijn lieve hoofd neer.
De sterren in de heldere nachthemel,
straalden omlaag naar waar Hij lag,
de kleine Heer Jezus,
slappend in het hooi.

De koeien loeien,
de baby ontwaakt,
Maar de kleine Jezus
huilt toch niet.
Ik hou van U, Heer Jezus!
Zie van boven op mij neer,
en blijf aan mijn zijde
tot de morgen daagt.

Wees dicht bij mij, Heer Jezus,
ik vraag U om te blijven
voor altijd dicht bij mij
en hou van mij zo bid ik U.
Zegen alle kleine kinderen
met uw liefhebbende zorg.
en maak dat wij
voor eeuwig bij U wonen.

COMPONISTEN

Edward Benjamin Britten (1913 - 1976)

was een Engelse componist, pianist en dirigent en volgde les aan Gresham's School te Holt, Norfolk. Als kind componeerde hij ongeveer 800 werkjes. Hij had pianolessen bij Harold Samuel en compositieles bij Frank Bridge (Samuel en Bridge waren bevriend). Dankzij een beurs kon hij studeren aan het Royal College of Music in Londen bij John Ireland en Arthur Benjamin. Nadat hij al enige filmmuziek had geschreven voor documentaires, kwam zijn doorbraak door de uitvoering van *Variations on a theme of Frank Bridge*, dat zijn première kreeg op de Salzburger Festspiele in 1937. Van 1939 tot 1942 woonde Britten in de Verenigde Staten. In 1945 volgde de première van zijn tweede opera *Peter Grimes*, die leidde tot de erkenning van zijn dramatische kwaliteiten.

In 1947 formeerde Britten de English Opera Group, die opera's in première bracht van hemzelf en andere - vooral Britse - componisten. Tot de groep behoorden vooraanstaande zangers, onder wie Kathleen Ferrier, Heather Harper, Peter Pears, Janet Baker en John Shirley-Quirk. Britten richtte in 1948 het Aldeburgh Festival op.

Andere bekende werken zijn: *The Young Person's Guide to the Orchestra* (1946), *A Midsummer Night's Dream* (1960), het *War Requiem* (1962) en de opera *Death in Venice* (1973).

Britten schreef **A Ceremony of Carols** in 1942 toen hij samen met Peter Pears per boot terugreisde van de Verenigde Staten naar Engeland. Hij was tegelijkertijd ook bezig aan Hymn to St Cecilia. Britten componeerde aan de hand van middeleeuwse en vroeg-Engelse literatuur een verzameling liederen. De teksten haalde hij uit een boek dat hij had aangeschaft in Halifax (Nova Scotia). Toen hij klaar was had hij een "bundel" van zes liederen. Hij was er ontevreden over en kwam uiteindelijk met een elfdelig werk. Het werk is oorspronkelijk geschreven voor vrouwenkoor, sopraan solo, alt solo en harp. De eerste uitvoering vond plaats in Norwich Castle in Norfolk.

Voor de Nederlanders en Vlamingen is er een eigenaardigheidje. Die uitvoering vond niet plaats tijdens de kerstdagen, maar op de avond van Sinterklaas, 5 december 1942.

FeniX voert tijdens dit concert de versie voor gemengd koor uit.

A Hymn to the Virgin is het tweede werk op het programma dat Britten al op 17 jarige leeftijd in 1930 schreef. Hij herzag het werk in 1934.

Morten Johannes Lauridsen (geb. 1943)

is een Amerikaanse componist die meer dan 40 jaar professor in compositie geweest is aan de Southern California Thornton School of Music. In 2007 kreeg hij van de president in het Witte Huis de *National Medal of Arts* vanwege het schrijven van stralende koorwerken waarin muzikale schoonheid, kracht en spirituele diepgang verwerkt zijn die een wereldwijd publiek aanspreken. Lauridsen weet oude en vertrouwde Latijnse teksten te vatten in een nieuwe eigentijdse klankwereld. Zijn muziek is over het algemeen lyrisch en strak opgebouwd rond melodische en harmonische motieven. Over Lauridsen is geschreven dat hij de enige Amerikaanse componist in de geschiedenis is die een mysticus genoemd kan worden, van wie het zoekende, serene werk een exclusief en ondefinieerbaar ingrediënt bevat dat de indruk achterlaat dat alle vragen beantwoord zijn. Lauridsen behoort momenteel tot de meest uitgevoerde Amerikaanse componisten van koorwerken. Na het uitvoeren van diverse andere koorwerken als zijn *O Magnum Mysterium* en het *Ubi Caritas et Amor* voert FeniX nu opnieuw het fraaie a capella motet **Ave Maria** uit.

Jan Sandström (geb. 1954)

Is een Zweeds componist van klassieke muziek. Hij is bekend geworden met het Trombone Concerto No. 1 (1988-89), voor trombone en orkest. Een jaar na het succes van zijn Motorbike Concerto, zoals het concert voor trombone en orkest ook wel genoemd wordt, schreef hij in 1990 **Det är en ros utsprungen**. Sandström gebruikte de vierstemmige zetting van Michael Praetorius van het bekende kerstlied *Es ist ein Ros entsprungen* als uitgangspunt. Regel voor regel is de zetting in slow motion te horen in een 8 stemmige a capella zetting. Het eerste koor zingt vierstemmig het koraal van Praetorius. Het tweede koor zingt een achtstemmige bewerking uitsluitend op mm.

De manier waarop een koraal als cantus firmus gecombineerd wordt met ander muzikaal materiaal is gelijk aan die van de koraal preludes. In dit geval wordt voor de cantus firmus niet slechts de melodiëlijn gebruikt maar de volledige harmonisatie van Praetorius. De hier tegenover geplaatste muziek is uitsluitend aan stemmen gegeven.

John Tavener (1944-2013)

studeerde, piano, compositie en koordirectie en trad enige malen als solist op in pianoconcerten. Zijn vroege composities zijn beïnvloed door de werken van met name Stravinsky. Diens *Canticum Sacrum* noemde hij later als het werk dat hem had "wakker geschud" en hem had overtuigd van zijn roeping als componist in plaats van podiumkunstenaar. In 1977 trad Tavener toe tot de Russisch-orthodoxe Kerk. Deze keuze heeft zijn muziek sterk beïnvloed. Hij ging zich interesseren voor mystiek en begon vooral kerkmuziek te schrijven, waarbij teksten van bijvoorbeeld de kerkvader Johannes Chrysostomus hem inspireerden. Een van zijn bekendste composities is **The Lamb** (1985), op een tekst van William Blake, dat vaak als een kerstlied wordt gezongen. In Taveners relatief sobere muziek ziet men een

versmelting van westerse en oosterse muziek. Hierbij valt zowel de invloed van Olivier Messiaen te onderkennen, als een verwantschap met Arvo Pärt en de stroming van de minimal music.

Taverners ***A Hymn to the Mother of God*** is een van zijn vele werken die rechtstreeks uit de Grieks Orthodoxe rituelen en liederen stammen. Zijn moeder overleed in 1985. Het verdriet daarover greep hem dusdanig aan dat het hem enige tijd onmogelijk was om te componeren. Hij hervond zijn inspiratie in twee orthodoxe gezangen voor de Moeder van God. Taverner bereikt zoals vaker een tijdloosheid in deze muziek. De melodie en harmonie zijn afgeleid uit de renaissance praktijk en van Russische en Byzantijnse muziek. De tekst komt uit een loflied van St. Basilius de Grote tot de Moeder van God (4^e eeuw). Taverner verwerkt dit in een dubbelkorige canon, waarbij het tweede koor drie maten later exact het eerste koor herhaalt. Dit resulteert in een prachtige mystieke textuur waarin de harmonieën vervagen en geleidelijk in elkaar overvloeien.

Jan Pieterszn. Sweelinck (1562-1621)

was een Nederlands componist, organist, klavecijnist, muziekpedagoog, muziekorganisator en ensembleleider. Hij geldt als de belangrijkste (Noord)Nederlandse componist van de Vroegmoderne Tijd, in de overgang van renaissance- naar barokmuziek. Als 'Phoenix der Musycke' werd hij een gezocht docent die leerlingen uit heel Europa trok zoals Samuel Scheidt en Heinrich Scheidemann, de stichters van de Noord-Duitse orgelschool, die later grote invloed op de ontwikkeling van Johann Sebastian Bach heeft gehad.

Het ***Angelus ad Pastores ait*** is een kerstmotet uit de Cantiones Sacrae (gewijde gezangen) die Sweelinck in 1613 in Antwerpen liet uitgeven. Sweelinck gebruikt de tekst als uitgangspunt.

Zijn muzikale verklanking van de tekst brengt de woorden tot leven. De jubel straalt en de muziek gaat over in een dansante driedelige maat wanneer de engel grote vreugde aankondigt. Zeven maal horen we *gaudium magnum*, de volmaaktheid en compleetheit wordt hiermee uitgedrukt. Met de kwartsprong (denk aan het Wilhelmus) in het volgende tekstfragment *quia natus* laat Sweelinck horen dat er een Koning is geboren, de Redder die verlossing brengt. Het werk wordt rustig en gedragen gezongen en wordt besloten met een levendig en jubelend *Alleluia*.

Francis Jean Marcel Poulenc (1899–1963)

werd geboren in de schoot van een schatrijke familie waarvan hij het tiende en jongste kind was. Hij wordt op eenentwintigjarige leeftijd gelanceerd als een van de veelbelovende talenten van de Groupe de Six. In 1936 hoort Francis dat zijn goede vriend Pierre-Ocatve Ferroud is omgekomen bij een verkeersongeluk. Poulenc is kapot en grijpt terug op zijn rooms-katholieke opvoeding. Hij maakt een bedevaart naar de middeleeuwse kapel van Rocamadour en begint aan een indrukwekkende reeks van religieuze werken. Het inzicht dat het menselijk leven kort en fragiel is en het bezoek aan Rocamadour vormen volgens zijn eigen zeggen de ware inspiratiebron voor zijn geestelijke a cappella koorwerken.

De ***Quatre motets pour le temps de Noël***, geschreven rond 1951-1952, stralen sereniteit en vertrouwen uit. De muziek is sterk gericht op de melodie waarin tekstfragmenten als kleine thema's weerklinken. Poulenc maakt daarbij gebruik van harmonische innovaties die zijn muziek extra kleur en betekenis geven. In zijn motetten is dit duidelijk te horen.

Quem vidistis pastores dicite doet volledig recht aan de tekst. Het fluisterende begin waarin de herder wordt gevraagd wat zij hebben gezien, krijgt kleur van de twee stemmen die met gesloten mond de harmonie vormen. Het karakter verandert wanneer hen wordt opgeroepen de geboorte te verkondigen. **Videntes stellam** vertelt over een nacht vol sterren waarin de drie koningen aan het eind van hun reis de stal betreden. Het betreden van de stal is duidelijk hoorbaar zo ook de schoonheid van de sterren.

Tomás Luis de Victoria (1548-1611)

Victoria wordt beschouwd als één van de grootste Spaanse componisten van zijn tijd. Hij werd op jonge leeftijd door Philips II naar Rome gestuurd om daar te studeren en keerde als priester in 1586 terug naar Spanje. Daar kwam hij in Madrid in dienst van keizerin Maria van Spanje.

Zijn polyfone muziek toont verwantschap met die van da Palestrina, bij wie hij mogelijk in Rome studeerde. Victoria leefde op het hoogtepunt van de contrareformatie en de muziek die hij schreef bestond voornamelijk uit religieuze, vocale werken.

FeniX zingt tijdens dit concert zijn fraaie motet **O Magnum Mysterium**.

Gustav Theodore Holst (1874-1934)

Holst was van Engelse, Zweedse en Letse afkomst en werd geboren als Gustavus Theodore von Holst. In 1919 liet hij officieel het 'von' achterwege (waarop zijn familie hoogstwaarschijnlijk toch geen rechten had). Gedurende zijn professionele leven liet Holst zich 'Gustav' noemen.

Zijn meest bekende compositie is *The Planets* (1914-16), een suite voor orkest geïnspireerd door de astrologische visie op de invloed van de planeten.

Van zijn hand zingt FeniX één van de mooiste Engelse Carols:

In the bleak Midwinter.

William James Kirkpatrick (1838 - 1921)

werd geboren in Duncannon, Pennsylvania, Verenigde Staten.

Hij groeide op in een muzikale omgeving. Opgeleid als timmerman ambieerde hij toch een loopbaan als violist. In 1855 werd hij lid van de Wharton Street Methodist Episcopal Church in Philadelphia. Vanaf dat moment stelde hij zijn leven in dienst van de religieuze muziek. Hij studeerde vocale muziek bij een bekend oratorium- en liedzanger en werd lid van diverse Sacred Music Societies, waar hij in aanraking kwam met de grootste zangers van die tijd en vertrouwd raakte met de belangrijkste koorwerken van de grote componisten. Hij componeerde en publiceerde bij elkaar ongeveer 50 liedbundels.

Het bekende ***Away in a Manger*** is een 19de eeuwse Amerikaanse carol van zijn hand op een anonieme tekst.

UITVOERENDEN

Harp **Victoria Davies**

Victoria Davies studeerde harp bij Daphne Boden aan de Junior Departement van het Royal College of Music en aan de Royal Academy of Music bij Skaila Kanga. Ze won in 1999 en 2001 de London Harp Competition. In 2000 was ze eerste harpiste in het National Youth Orchestra en studeerde af aan de RAM in 2005.

Victoria heeft intensief samengewerkt met het koor van Christ Church Cathedral in Oxford, met wie ze 3 CD's opnam. Ze heeft meegewerkt aan een BBC 2 documentaire "Britten's Children" over de muziek die Benjamin Britten schreef voor jongens stemmen. In 2006 en 2007 gaf Victoria les aan de Tamnak Prathom Harp School in Bangkok, Thailand, waar ze solo optredens verzorgde en kamermuziek speelde.

Ze speelde in de eerste opvoering in Thailand van Wagner's 'Das Reingold' bij het Bangkok Symphony Orchestra and Opera. In 2007 toerde ze met dit orkest door Vietnam met uitvoeringen van Britten's 'Rape of Lucretia'. Samen met het National Youth Orchestra trad Victoria al eens op voor de koningin tijdens een receptie in Buckingham Palace. Ze voerde 'A Ceremony of Carols' van Benjamin Britten uit tijdens het Aldeburgh International Festival, met het koor van Christ Church Cathedral uit Oxford, gedirigeerd door Stephen Darlington. Sinds 2008 woont Victoria in Nederland, waar ze haar Masters' diploma behaalde aan het Conservatorium van Amsterdam. Ze studeerde in 2010 bij de beroemde harp lerares Erika Waardenburg. Sinds die tijd treedt ze als soliste op met Vocaal Talent Nederland, bracht tijdens het November Muziek Festival een aan haar opgedragen werk in première. Ze trad op met Amsterdam Sinfonietta en het Nederlands Bach Koor, en bij de BBC Proms en de Opera Comique, Paris, met het Orchestre Revolutionnaire et Romantique onder leiding van Sir John Eliot Gardner. Haar eigen ensemble, Trio Concordia, geeft regelmatig concerten in heel Nederland, en werkte mee aan het radioprogramma *Opium op 4*.

Bronvermelding gebruikte afbeeldingen

De voor het omslagontwerp gebruikte foto is in de dagen rond kerst gemaakt in de buurt van Boughton Monchelsea, vlakbij Maidstone in het Zuidoost Engelse Kent, waar het zacht glooiende landschap in december de kerstsfeer wel lijkt te ademen.

Overige illustraties:

pagina 7: Piero della Francesca - detail uit de Geboorte van Christus (1470)

pagina 9: Robert Campin - detail uit middenpaneel Mérode-altaarstuk - Annunciatie (1425)

pagina 10: Rogier van der Weyden - Bladelin drieluik - detail uit Geboorte van Jezus (±1447)

pagina 13: Zingende engelen - Illustratie uit het psalmboek van Hendrik VIII (1540-41)

Eik & Linde
ruisend lommer
remedie tegen dorst
en kommer

Eik & Linde Plantage Middenlaan 22 1018 DE Amsterdam
tel 020 6225716 fax 020 6125275 ook zaalverhuur
mail@eikenlinde.nl www.eikenlinde

ZONDAG

14

december

2014

aanvang

15:15 uur

ZATERDAG

20

december

2014

aanvang

20:15 uur

evenaar

literaire reisboekhandel

singel 548 - 1016 ag amsterdam

www.evenaar.net

**Dominicuskerk
Spuistraat 12
Amsterdam**